

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

Кафедра зарубіжної літератури та основ риторики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з
навчальної роботи
О. В. Когутюк
« 20 » грудня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВКП 9 «РИТОРИКА В СИСТЕМІ ШКІЛЬНОЇ
МОВНОЇ ОСВІТИ»**

Підготовки – бакалаврів

Галузі знань – 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальності – 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Денна форма навчання

Філологічний факультет

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Риторика в системі шкільної мовної освіти» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Спеціаліст другої категорії, викладач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики Сорочан А. М.

Робочу програму розглянуто й схвалено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та основ риторики (Протокол №5 від 13 грудня 2023 року)

Завідувач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики,
кандидат філологічних наук Лебедь Ю. Б. Лебедь

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	вибіркова
Модулів – 1	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки 4-й
Змістових модулів – 2		Семестр 8-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції 16 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6		Практичні 32 год.
	Самостійна робота 72 год.	
	Вид контролю: залік	
	Освітній ступінь: Бакалавр	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – посилення практичного спрямування мовного курсу, щоб задовольнити суспільний інтерес до риторики як науки й мистецтва слова й нагальну потребу піднесення мовленнєвої культури учнів.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- підготувати майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні;
- забезпечити засвоєння здобувачами освіти системи теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів риторичну особистість і риторичну компетентність, виховувати свідомих громадян України;
- допомогти здобувачам освіти в удосконаленні методичних умінь і навичок навчання учнів раціональної мовленнєвої поведінки в різноманітних ситуаціях спілкування;
- сформуванню умінь й навички навчання учнів побудови розгорнутих висловлювань, переконання слухачів у правильності своїх міркувань, що становить фундамент професіоналізму лідерів суспільства в різних сферах діяльності;
- забезпечити здатність здобувачів освіти здійснювати практичну діяльність в умовах особистісно зорієнтованого навчання, запровадження компетентнісного підходу, реалізації українознавчої спрямованості навчання мови, застосування інноваційних педагогічних технологій;
- формувати здатність до свідомого вибору засобів педагогічного впливу відповідно до різних ситуацій для успішного вирішення проблем навчання, виховання і освіти;
- розвивати в здобувачів освіти пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, умінь працювати з науковою, навчальною й методичною літературою.

2.1. Компетентності

2.1.1. Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов в закладах середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.1.2. Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

ПК2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

2.1.3. Результати навчання

Під час практичних занять та самостійної роботи здобувачі освіти **набувають уміння та навички:**

РН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН1. *Знає* сучасні філологічні засади навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури; мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та світі.

ПРН 3. *Володіє* комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти).

ПРН 4. *Володіє* навичками аудіювання й створення текстів різних стилів і жанрів та застосовує ці вміння в процесі формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти.

ПРН 10. *Має* критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

ПРН 14. *Уміє* працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПРН 15. *Володіє* основами професійної культури, має здатність створювати і редагувати тексти фахового змісту.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 16 год. – лекції, 32 год. – практичні заняття, 72 год. – самостійна робота.

Вивчення здобувачами освіти навчальної дисципліни «Риторика в системі шкільної мовної освіти» завершується заліком.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Теорія риторики і риторична практика

Тема 1. Методика навчання риторики в школі як навчальна дисципліна. (лекц. 2 год.)

Лекція 1. Методика навчання риторики в школі як навчальна дисципліна, її понятійний апарат. Риторика як предмет у школі.

Тема 2. Мовні аспекти риторики. Риторичні фігури. (лекц. 2 год.)

Лекція 2. Мовні вимоги до промови. Види мовного впливу на аудиторію. Риторичні мовні стилі. Фігури мови. Фігури думки. Тропи.

Тема 3. Психологічні основи риторики. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 1. Психологічні чинники підвищення ефективності промови. Образ оратора. Функції та ролі доповідача. (2 год.)

Тема 4. Логічні основи риторики. Основні закони правильного мислення. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 2. Об'єкт і предмет логіки. Функції логіки. Теоретичне і практичне значення логіки. Поняття закону логіки. Їх значення для риторики. Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави. Основні логічні форми. (2 год.)

Тема 5. Основні види та жанри ораторського мистецтва. (лекц. 2 год.)

Лекція 3. Основні жанри красномовства. Види публічних виступів.

Тема 6. Композиція промови. (лекц. 2 год.)

Лекція 4. План як основа композиції виступу. Вступ. Головна частина. Закінчення виступу.

Тема 7. Риторика та логіка питання та відповіді. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 3. Ситуація комунікації. Питання та його різновиди. Відповідь та її різновиди. (2 год.)

Тема 8. Логіка доведення та спростування у риторичній. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 4. Аргументація і доказ. Суб'єкти аргументації. Структура, способи і види аргументації. Поняття спростування. Способи спростування. Правила доказу і логічні помилки, що виникають при їх порушенні. (2 год.)

Тема 9. Риторика дискусії. Риторичні прийоми. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 5. Моделі риторичного впливу. Дозволені прийоми. Заборонені прийоми риторичного впливу. (2 год.)

Тема 10. Риторичний ідеал (РІ) як елемент культури. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 6. Поняття «риторичний ідеал» (РІ). Типологія РІ. Професійний РІ. (2 год.)

Тема 11. Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії (практ. 2 год.)

Практичне заняття 7. Вимоги до особистості оратора. Методи підвищення ефективності ораторського виступу. Правила прикрашання власного ораторського стилю. Поняття про ораторські моральні якості. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії. (2 год.)

Модульна контрольна робота №1. (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Риторизація шкільної мовної освіти

Тема 13. Риторика в динаміці історичного розвитку. (лекц. 2 год.)

Лекція 5. Антична риторика. Риторика та раннє християнство. Середньовічна риторика. Історія слов'янської риторики. Риторика Нового часу.

Тема 14. Риторика як наука й шкільна навчальна дисципліна. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 9. Шкільний аспект риторики як науки й навчальної дисципліни. Методика навчання риторики в школі. Актуальність, мета й завдання курсу. Зв'язок риторики з іншими дисциплінами. (2 год.)

Тема 15. Мова і мовлення. Мова і культура. Мова і суспільство. Проблема двомовності в Україні. (лекц. 2 год.)

Лекція 6. Мова й пізнавальна діяльність. Діалектичний зв'язок мови й мовлення. Одиниці та категорії мови й мовлення. Проблеми мовної норми. Мова і суспільство. Проблема двомовності в Україні.

Тема 16. Риторична складова змісту шкільної мовної освіти. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 10. Риторична складова змісту шкільної мовної освіти. Риторичний аналіз тексту. Аналіз риторичного мовлення. Риторичні характеристики особистості учителя-словесника. (2 год.)

Тема 17. Зміст і смислове наповнення процесу риторизації. (лекц. 2 год.)

Лекція 7. Палітра дефініцій терміна «риторизація». Рівні втілення риторизації. Сміслові центри риторизації. Риторика як освітня технологія. Методичні особливості запровадження риторизації.

Тема 18. Риторичні вміння та риторична компетентність учнів закладів загальної освіти, умови їх формування. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 11. Методичні аспекти формування риторичних умінь учнів. Реалізація процесу формування риторичних умінь у сучасній шкільній практиці. Текстоцентричний принцип формування риторичних умінь учнів. Методичні рекомендації щодо формування та розвитку риторичних умінь.

Тема 19. Аналіз змісту та структури програм і посібників зі шкільної риторики. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 12. Програми, посібники й підручники зі шкільної риторики. Посібники з шкільної риторики. Можливість і доречність використання вчителем-словесником методичної літератури з риторики в шкільній мовній освіті. (2 год.)

Тема 20. Методи та прийоми навчання риторики в школі. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 13. Методи та прийоми навчання риторики. Форми роботи з риторики в школі. Засоби навчання риторики. Застосування методології навчання риторики в процесі навчання мови. (2 год.)

Тема 21. Сучасний урок риторики: особливості проєктування та реалізації. (лекц. 2 год.)

Лекція 8. Особливості сучасного уроку риторики. Методичні особливості проєктування уроків риторики. Сучасний учитель у контексті уроку риторики. Реалізація на уроках мовно-літературного циклу специфічних рис уроків риторики. Технологія виступів формату TED у навчанні риторики.

Тема 22. Методичні аспекти оволодіння невербальними засобами усного мовлення. (практ. 2 год.)

Практичне заняття 14. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності вчителя. Засоби екстралінгвістики, кінетики, проксемики. Навчання невербальної поведінки в загальноосвітній школі. Методичні аспекти діяльності вчителя-словесника стосовно формування риторичних умінь учнів. (2 год.)

Модульна контрольна робота №2. (2 год.)

Залік.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Лабораторних	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль I.								
<i>Теорія риторики і риторична практика</i>								
1.	<i>Методика навчання риторики в школі як навчальна дисципліна.</i>	5	2	2	-	-	-	3
2.	<i>Мовні аспекти риторики. Риторичні фігури.</i>	6	2	2	-	-	-	4
3.	<i>Психологічні основи риторики.</i>	5	2	-	2	-	-	3
4.	<i>Логічні основи риторики. Основні</i>	5	2	-	2	-	-	3

	<i>закони правильного мислення.</i>							
5.	<i>Основні види та жанри ораторського мистецтва.</i>	6	2	2	-	-	-	4
6.	<i>Композиція промови.</i>	5	2	2	-	-	-	3
7.	<i>Риторика та логіка питання та відповіді.</i>	5	2	-	2	-	-	3
8.	<i>Логіка доведення та спростування у риторичній.</i>	5	2	-	2	-	-	3
9.	<i>Риторика дискусії. Риторичні прийоми.</i>	6	2	-	2	-	-	4
10.	<i>Риторичний ідеал (PI) як елемент культури.</i>	5	2	-	2	-	-	3
11.	<i>Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії</i>	5	2	-	2	-	-	3
12.	<i>Модульна контрольна робота №1.</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	60	24	8	16	-	-	36

Змістовий модуль II.
Риторизація шкільної мовної освіти

13.	<i>Риторика в динаміці історичного розвитку.</i>	6	2	2	-	-	-	4
14.	<i>Риторика як наука й шкільна навчальна дисципліна.</i>	5	2	-	2	-	-	3
15.	<i>Мова і мовлення. Мова і культура. Мова і суспільство. Проблема двомовності в Україні.</i>	6	2	2	-	-	-	4
16.	<i>Риторична складова змісту шкільної мовної освіти.</i>	5	2	-	2	-	-	3
17.	<i>Зміст і смислове наповнення процесу риторизації.</i>	5	2	2	-	-	-	3
18.	<i>Риторичні вміння та риторична компетентність учнів закладів загальної освіти, умови їх формування.</i>	5	2	-	2	-	-	3
19.	<i>Аналіз змісту та структури програм і посібників зі шкільної риторики.</i>	6	2	-	2	-	-	4
20.	<i>Методи та прийоми навчання риторики в школі.</i>	6	2	-	2	-	-	4
21.	<i>Сучасний урок риторики: особливості проектування та реалізації.</i>	6	2	2	-	-	-	4
22.	<i>Методичні аспекти оволодіння невербальними засобами усного мовлення.</i>	6	2	-	2	-	-	4
23.	<i>Модульна контрольна робота №2.</i>	2	2	-	2	-	-	-
24.	<i>Залік</i>	2	2	-	2	-	-	-
	Разом	60	24	8	16	-	-	36
	Разом за навчальним планом	120	48	16	32	-	-	72

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	Змістовий модуль №1 Теорія риторики і риторична практика <i>Психологічні основи риторики.</i>	2
2.	<i>Логічні основи риторики. Основні закони правильного мислення.</i>	2
3.	<i>Риторика та логіка питання та відповіді.</i>	2
4.	<i>Логіка доведення та спростування у риторичці.</i>	2
5.	<i>Риторика дискусії. Риторичні прийоми.</i>	2
6.	<i>Риторичний ідеал (PI) як елемент культури.</i>	2
7.	<i>Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії</i>	2
8.	<i>Модульна контрольна робота №1.</i>	2
9.	Змістовий модуль №2 Риторизація шкільної мовної освіти <i>Риторика як наука й шкільна навчальна дисципліна.</i>	2
10.	<i>Риторична складова змісту шкільної мовної освіти.</i>	2
11.	<i>Риторичні вміння та риторична компетентність учнів загальноосвітніх шкіл, умови їх формування.</i>	2
12.	<i>Аналіз змісту та структури програм і посібників зі шкільної риторики.</i>	2
13.	<i>Методи та прийоми навчання риторики в школі.</i>	2
14.	<i>Методичні аспекти оволодіння невербальними засобами усного мовлення.</i>	2
15.	<i>Модульна контрольна робота №2.</i>	2
16.	<i>Залік.</i>	2
	Разом	32

5. Теми лабораторних занять
не передбачені навчальним планом

6. Теми семінарських занять
не передбачені навчальним планом

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення курсу складається з різних її видів: підготовка до аудиторних занять (лекцій та практичних занять); вивчення теоретичних питань, які є обов'язковими для обговорення на занятті; перегляд вебінарів, ознайомлення з науковими статтями; завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу; аналіз програм, підручників та уроків (зокрема відеоуроків, розміщених на українській освітній онлайн-платформі «Всеукраїнська школа онлайн» / «ВШО»), вивчення педагогічного досвіду, складання фрагментів плану-конспекту уроку з елементами розвитку риторичних умінь і навичок у межах уроків мовно-літературного циклу.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Модуль 1 Змістовий модуль №1 «Теорія риторики і риторична практика» <i>Методика навчання риторики в школі як навчальна дисципліна.</i>	3

2.	<i>Мовні аспекти риторики. Риторичні фігури.</i>	4
3.	<i>Психологічні основи риторики.</i>	3
4.	<i>Логічні основи риторики. Основні закони правильного мислення.</i>	3
5.	<i>Основні види та жанри ораторського мистецтва.</i>	4
6.	<i>Композиція промови.</i>	3
7.	<i>Риторика та логіка питання та відповіді.</i>	3
8.	<i>Логіка доведення та спростування у риторичі.</i>	3
9.	<i>Риторика дискусії. Риторичні прийоми.</i>	4
10.	<i>Риторичний ідеал (PI) як елемент культури.</i>	3
11.	<i>Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії</i>	3
12.	Змістовий модуль №2 «Риторизація шкільної мовної освіти» <i>Риторика в динаміці історичного розвитку.</i>	4
13.	<i>Риторика як наука й шкільна навчальна дисципліна.</i>	3
14.	<i>Мова і мовлення. Мова і культура. Мова і суспільство. Проблема двомовності в Україні.</i>	4
15.	<i>Риторична складова змісту шкільної мовної освіти.</i>	3
16.	<i>Зміст і смислове наповнення процесу риторизації.</i>	3
17.	<i>Риторичні вміння та риторична компетентність учнів закладів загальної освіти, умови їх формування.</i>	3
18.	<i>Аналіз змісту та структури програм і посібників зі шкільної риторики.</i>	4
19.	<i>Методи та прийоми навчання риторики в школі.</i>	4
20.	<i>Сучасний урок риторики: особливості проектування та реалізації.</i>	4
21.	<i>Методичні аспекти оволодіння невербальними засобами усного мовлення.</i>	4
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом

10. Методи навчання

Навчальна дисципліна передбачає різні способи представлення інформації здобувачеві вищої освіти під час його пізнавальної діяльності, реалізовані через відповідні дії, що пов'язують учасників освітнього процесу, тобто передбачає використання таких методів навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності - за джерелом інформації:

Словесні методи: усний виклад викладачем теоретичного матеріалу; бесіда; пояснення; інструктаж (застосовується при наданні вказівок до виконання домашнього завдання, заповнення форм звітності тощо).

Наочні методи: спостереження (застосовується під час перегляду вебінарів та відеоуроків); ілюстрація (передбачає показ матеріалів, конспектів-уроків); демонстрація (показ ілюстрованих посібників, таблиць, схем, презентацій тощо).

Практичні методи: розв'язання проблемних завдань; самостійна робота з навчальною літературою; виконання тестових завдань; тренувальні вправи; розробка фрагментів уроків з елементами розвитку риторичних умінь і навичок.

Ділова гра: апробація фрагментів уроків; презентація роботи в межах групових мініпроектів.

- **за логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

- **за ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

- **за ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (Стаття 8) особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Здобувачі освіти мають право на вивчення та перезарахування результатів вивчення окремих тем дисципліни в системі неформальної освіти.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання. У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, навчальні дискусії, співбесіда, залік.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування, написання есе за індивідуально заданою темою, виготовлення дидактичного матеріалу та наочності.

Методи самоконтролю: рефлексія роботи в парах та групах, самоаналіз.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Система контролю знань та умови складання заліку. Навчальна дисципліна «Риторика в системі шкільної мовної освіти» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною системою.

Дисципліна складається з двох змістових модулів. Перший змістовий модуль – 40 балів, другий ЗМ – 40 балів, залік – 20 балів (разом – 100 балів). Мінімальний допусковий бал – 45.

Система отримання балів накопичувальна.

Підсумковою формою контролю є залік (максимальна кількість балів – 20). На залік виносяться основні питання, вивчені впродовж семестру, що потребують вміння синтезувати отримані знання і застосовувати на прикладі змодельованих ситуацій.

Поточне тестування та самостійна робота																						
Модуль 1																						
Змістовий модуль 1												Змістовий модуль 2										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Мк р 1	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Мк р 2
-	-	4	4	-	-	4	5	5	4	4	10	-	5	-	5	-	5	5	5	-	5	10
40												40										
100																						
Залік																						
20																						

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно
5.	60-63	E	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у таблиці.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.

«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється здобувачеві освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожен модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань та/або в тестовій формі за допомогою онлайн-ресурсів.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

13. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ матеріали онлайн-ресурсів: медіа «Освіторія», освітній проект «На Урок» для вчителів, національна освітня платформа «Всеосвіта», українська освітня онлайн-платформа «ВШО»;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт, питань до заліку).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392). *Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. 2012. № 4-5. С. 3-56.*

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник для студ. вищих навч. закладів. Київ : Академія, 2004. 342 с.

3. Мацько Л. І. Риторика: Навч. посіб. / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. Київ : Вища шк., 2003. 311 с.

4. Методика навчання риторики в школі : навч. посіб. / Автор-укладач В. А. Ницета. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 194 с.

5. Ораторське мистецтво: Навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання друге /Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. За ред. професора Н. П. Осипової. Харків : Одиссей, 2006. 144 с

6. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання / Пер. з англ. Київ : ТОВ «Компанія ОСМА», 2015. 416 с.

7. Риторика : навч. посібн. / упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 247с.

8. Риторика : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / уклад. Н. І. Скрипник. Вінниця : ФОП Рогальська І. О. 2020. 164 с.

Додаткова:

1. Комірчина письменника: телеграм-канал авторки Юлії Кубай. URL: https://t.me/writers_world_ua

2. Пиши сильно: практичні вправи, поради, теорія / упоряди. Litosvita. 3-те вид. Київ : Пабулум, 2019. 240 с.

3. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків: Навч. посіб. Київ : Академвидав, 2007. 240 с. URL: <https://textbook.com.ua/kulturologiya/1473448116>

4. Словник сучасного вчителя: терміни, що допоможуть у подоланні освітніх втрат. URL: <https://osvitoria.media/experience/slovyk-suchasnogo-vchytelya-termyny-shho-dopomozhut-u-podolanni-osvitnih-vtrat/>

5. Смерека В. Ой, копірайтинг : практичний poradnik. Харків : ВД «ПРОМЕТЕЙ», 2023. 192 с.

6. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. Київ: Цент учбової літератури, 2008. 224 с.

7. Як зробити освіту кращою: 7 виступів на TED для вчителів. URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-zrobyty-osvitu-krashhoju-7-vystupiv-na-ted-dlya-vchyteliv/>

Інформаційні ресурси:

1. Для уроку. Медіа «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/experience/for-the-lesson/>

2. Національна освітня платформа «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua/>

3. Освітній проєкт «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/>

4. Українська освітня онлайн-платформа «Всеукраїнська школа онлайн» URL: <https://lms.e-school.net.ua/>